

**Riitta Kormano, Wäino Aaltoneni Muuseum,
Turu linna Kunstimuuseum ja Kujutava Kunsti Amet:**
WAMi kogudepoliitika suund järgib just neid vastutusalasid

Turu

- kandideerib **kultuuripealinnaks 2011**
- Turu Kunstiühingu joonistuskool (1830) on Soome vanim kunstiõppeasutus
- rohkesti kunstnikke

Kunstilinn

Kunstimuuseumid:

- **Turu kunstimuuseum** (omanikuks Turu Kunstiühing)
- **Aboa Vetus & Ars Nova** (Matti Koivurinta fond)
- mitmeid kunstigaleriisid

Kaks ülikooli,

kus võib õppida kunstiajalugu:

- **Turu Ülikool ja Åbo Akadeemia**

WAM haldab

Turu linna kunstikogu

- Täiendatud süstemaatiliselt 1930ndatest

TURU LINNA KUNSTIKOGU, WAM

Kunsti seinast sein

- umbes 6000 teost: skulptuure, maale, graafikat, joonistusi, tekstiilteoseid...
- avalik kunst: monumendid, väliskulptuurid.
- keskkonnakunsteoseid, sein- ja klaasimaalid...

NB! **Turu maakonnamuuseum** haldab osa Turu linna vallatavast kunstist, märkega: **Turu linna kunstikogu, TMM** = vanem kunst ja Turu-teemalised maalid

Esimene kogude suund:

WAM on kunstniku isiku muuseum / kunstnikumuuseum

- arhitektideks **Matti ja Irma Aaltonen**
- modernistlik muuseumihoone
- avatud külastajatele **1967**

Wäino Aaltonen 1894-1966

- "**Soome rahvuskulptor**", 1917 iseseisvunud Soome riigi imidž
- Turu modernismi lipukandja
- Turu Kunstiühingu Joonistuskool 1910-15
- kunstniku ateljee 1910 ja 1920ndatel Turu Hirvensalos
- graniidi rahvuslik tähendus
- kubism / futurism – romantiline iseloom

W.Aaltoneni põhikogu

- Wäino Aaltonen kinkis muuseumi rajades ulatusliku kogu oma kunsti, arhiivimaterjali ja raamatukogu Turu linna kunstimuuseumile

WAM pürib kokku koguma ja täiendama Aaltoneni teoste kogu

- kogu säilitatakse WAMi kunstifondis
- näitused

W.Aaltoneni kunsti hankimine

- koostöö Wäino Aaltoneni pärijatega
- annetused ja testamendid
- soetamine erakogudest
- pearõhk unikaalsetel teostel
- kipsteoseid ei osteta – võetakse vastu vaid annetusena
- kipsskulptuuride ümbervalamine pronksi 1960 ja 1970ndatel
- oksjonitelt ei osteta

Probleemid

- enamik modernsetest teostest kuuluvad juba muuseumi kogusse ja ei ole müügil
- müüki tulevad "tippteosed" on kallid
- eraisikutest omanikega ühendusehoidmine raske
- originaalsus koheselt kontrollitav
- võltsinguid palju liikvel
- skulptuuride järelvalandid tavalised, mõned ebaseaduslikud
- terve kahtlus müügisituatsioonis

Iseloomulik

- WAMi on talletatud W.Aaltoneni kunsti
- tema pärijate omand või muu erakogu
- talletusi püütakse lunastada muuseumi kogusse – teosed harva müüdavana
- teiste kunstnike töid tavaliselt ei võeta talletada – ruumipuudus

Teine kogude suund:

Turu linna kunstimuuseumis on Turu kunsti kogu

WAM hangib Turu piirkonnas tegutsevate kunstnike toodangut

- kogu teoseid säilitatakse WAMi kunstifondis või linnas erinevates asutustes
- näitustegevus aktiivne
- teoseid laenatakse aktiivselt üle kogu maa näitustele

Turu kunsti hankimise suund

Kogu teosed hangitakse peamiselt:

- WAMi näitustelt
- Turu galeriidest
- harva ostetakse otse ateljeest

Ostmise Turu kunsti toetamine

- kunsti, kunstnike ja kunstielu toetamine läbi kunsti hankimise
 - galeriid ja kunstnikerühmitused
- ostmise arendab Turu piirkonna kunsti ja kunstiajaloo talletamist ja dokumenteerimist

WAMi kogude poliitika eesmärgiks on tuua välja Turu kunsti eripära!

Stiilijaotused

- **Turu modernism** (Wäinö Aaltonen, Edwin Lydén, Otto Mäkilä)
- 1960 ja 1970ndate **vasakradikalism** (Ismo Kajander, Harro Koskinen)
- 1970-80ndate romantilise joonega **ekspressionism**
- **naiskunstnike tugev positsioon** (Katri Tätilä, Hilikka Toivola)
- **noorte kunsti** jälgimine ja esiletõstmine

Pearõhk elavatel kunstnikel

- peamised stiilil põhinevad jaotused Turu kunsti ajaloo kannalt
- kesksete kunstimõjutajate kunst
- noorte kunstnike toodang
- lahkunud kunstnike toodangut ostetakse harva (eraisikutelt)

Testamentide ja annetuste vastuvõtmine

- põhjalik läbimõtlemine enne kui võetakse vastu
- tingimused:
 - teos sobib kogu iseloomuga
 - kunstitoote kvaliteet ja seisukord
 - kunstnik kuulub professionaalsete kunstnike hulka

Probleem: kuidas määratleda mõistet "*Turu kunst*"

- kunstnik elab või tegutseb Turus
- kunstnik on õppinud või õpetanud Turu joonistuskoolis
- kogu võib muutuda liiga perifeerseks
- ei jää ressursse rahvuslikult või rahvusvaheliselt oluliste kunstnike toodangu jaoks

Kolmas kogude suund: Turu linn toob kunsti linnakodanikeni

- WAM vastutab avalike ruumide kaunistamise eest
- eesmärgiks on lisada linnale meeldivust ja elavdada ümbrust

Kunst linnakodanikeni suund – 3 alatervikut

3a Kunsti talletamistegevus

3b Avalik kunst linnapildis

3c Ehitiste küljes kinniolevad teosed

= statsionaarsed avalikud kunstiteosed

3a. WAM hangib ja talletab kunstikogu teoseid linna erinevates asutustes

2/3 kogu teostest on talletatud

- tegevus toob palju tööd
- WAM küsib talletamismaksu (50€ / teos)
- haiglad, koolid, lasteaiad, vanadekodud
- avalikud ruumid, teater, kontsertsaal, ujula
- kontorid ja ametiasutused

Kunsti sobivus talletamiskohaga

- läbirääkimised sobivuse osas
- teoste turvalisus:
 - materjalide vastupidavust peab kontrollima
 - valvamine varguste ärahoidmiseks

Hankimisviisid

- hangitakse peamiselt galeriidest
- mingil määral otse ateljeedest
- tellimustööd kokku lepitud kohta
- **% -põhimõte järgimine alles 2006**

Probleemid

- Turvalisuse riskid:
- kõiki teoseid ei ole veel kantud **Riigi Kunstimuuseumi andmebaasi Muusa**
- kontorite ja ametiasutuste ümberkolimised, remondid jne.
- teoste seisukorra kontrolliks ei jätku tööjõudu

3b. WAM vastutab avaliku kunsti eest linna ruumides

- monumendid
- väliskulptuurid
- Keskkonnakunstiteosed
- Ajutised kunstiteosed
- Linna kunstiprojektid

Kokku umbes 70 kunstiteost

Kuna Wäinö Aaltoneni tuntakse enne-kõike skulptorina ja Turu linnal on eriti väärtuslik väliskulptuuride kogu on WAM spetsialiseerunud skulptuuridele ja kolmemõõtmeliste teostele.

WAM haldab kunsti, mis on hangitud juba enne muuseumi loomist

- kogu vanim teos: "Soome skulptuuri isa" **Carl Eneas Sjöstrandi Henrik Gabriel Porthani kuju** (1864) on Soome vanim monumentaalskulptuur.
- värskemaid teoseid on linna ja ülikooli ühisomand **Maaria Wirkkala Info kiir** (2003), mis sisaldab talvel köetavat pronksrõngast, videoprojektseerimise, valgustuse jne.

Hankimisviisid

- linn tellib teoseid
- konkursside raames tellitud teosed
- linnale kingitud teosed
- % teoseid alles soovide nimekirjas
- Pro Cultura Fondi hangitud, sponsoreeritud keskkonnakunst / linnakunst

Probleemid

- sodimine ja rikkumine välistingimustes
- väliskulptuuride konserveerimine kallis
- purskkaevude jms hooldus nõuab mitmeid tehnilisi oskusi: torud, valgustus, elektripirnid, terrasside plaatimised...
- hooldamine linna erinevate administratsioonide vahel sõlmitud lepingu alusel.
 - haljasalad, kinnisvara, tänavate remont ...
- modernse kunsti materjalid ja tehnika tekitavad probleeme

3c. Linna ehitiste kunst Seina- ja klaasimaalingud, reljeefid

- Selle taga kunstikasvatuslikud eesmärgid,
- sageli asetsevad koolimajades.

Hankimise viisid ja probleemid

- samad, mis eespool.
- Linna omavaheline tööjaotus on ebaselge, WAMi ressurssidest ei piisa restaureerimiseks.
- Osa teostest inventeerimata, kuna teosed anti WAMi vastutusele eelmisel aastal

Kontoritesse ja ametiasutustesse talletatud kunstikogu hooldamine on keeruline, kuna teosed on üle linna laiali. Samal põhjusel linna hoonetes avaliku kunsti eest hoolitsemine küsib palju raha.

